

PO-notitie

Eenheid	Kenmerk	Vertrouwelijk	Auteur	Telefoon	Datum portefeuille-overleg
AOG-DSTR	2023-001564	Nee	[REDACTED]	[REDACTED]	30 januari 2023

Onderwerp: Verzoek windbos Staphorst

Afgestemd met: B. Parmet, [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED]

Advies

De initiatiefnemer en de gemeente Staphorst melden dat de provincie de Omgevingsverordening betreft het regime nee tenzij in NNN gebied niet gaat aanpassen.

Initiatiefnemer verwijzen naar de gemeente Staphorst en aangeven dat het gebied niet onze voorkeur heeft omdat er in Staphorst voldoende alternatieve locaties aanwezig zijn voor de grootschalige opwek van duurzame energie door wind (denk aan het door de gemeenteraad van Staphorst vastgestelde zoekgebied tussen de A28, spoorlijn Zwolle-Groningen, J.J. Gorterlaan en N377).

De gemeente Staphorst aangeven dat haar interpretatie van de Omgevingsverordening onjuist is en dat ze de juiste interpretatie hebben verwoord in hun zienswijzennota aan de raad van 20 september 2022 over het zoekgebied Punthorst.

De gemeente Staphorst er op wijzen - indien ze deze locatie blijven ondersteunen - een ecologisch onderzoek te starten om te bezien of deze locatie aan de Wet Natuurbescherming kan voldoen omdat hier een (ecologische) motiveringsplicht geldt.

Doel bespreking

Onderstaand verzoek van initiatiefnemer beantwoorden.

Enkele jaren terug heb ik een gesprek gehad met uw voorganger [REDACTED], over de bouw van windmolens in het Staphorster (productie) Bos. De bouw zou als "pilot-project" kunnen dienen om te laten zien dat dubbelgebruik van grond mogelijk is en dat er zelfs met windturbines in bosgebied winst te behalen valt.

[REDACTED] uit Punthorst is dit project samen met Staatsbosbeheer gestart. [REDACTED] heeft zijn kennis van windenergie en windmolens ingebracht en Staatsbosbeheer haar kennis over bosgebied en flora- en fauna in een dergelijke omgeving. Het bureau ROM3D uit Harfsen heeft het project ondersteund en heeft een projectplan opgesteld.

Inmiddels hebben er gesprekken plaatsgevonden met bestuurders en ambtenaren (wethouder [REDACTED]) van de gemeente Staphorst en is het project zo ver dat we graag een korte presentatie zouden geven aan u en mogelijk enkele provinciale ambtenaren. De presentatie zou 30 minuten in beslag nemen, waarna er daarna nog van gedachten gewisseld kan worden over de verdere voortgang. Het productiebos van Staatsbosbeheer strekt zich overigens uit over de gemeenten Staphorst, Ommen en Hardenberg. Met andere initiatiefnemers voor de opwekking van energie middels windmolens in die omgeving is inmiddels ook contact opgenomen om de krachten te kunnen bundelen. Namens [REDACTED] (directie Staatsbosbeheer Overijssel) en [REDACTED] (die beide bij het gesprek aanwezig zullen zijn) zou ik graag een afspraak met u en uw ambtenaren willen inplannen om het plan te willen toelichten.

Achtergrondinformatie en bestuurlijk juridische context

De gemeenteraad van Staphorst heeft op 20 september 2022 de zoekgebieden voor de grootschalige opwek van duurzame energie vastgesteld. Daarbij heeft het gebied tussen de A28, spoorlijn Zwolle-Groningen, J.J. Gorterlaan en N377 de voorkeur voor de grootschalige opwek van windenergie. De locatie van de initiatiefnemer is ook een door de raad van Staphorst aangewezen zoeklocatie voor wind. Daarnaast heeft de gemeenteraad een amendement aangenomen, onder andere inhoudende de mogelijkheid te onderzoeken om NNN/Natura 2000 gebieden te gebruiken voor grootschalige opwek.

Het initiatief van verzoeker ligt in een NNN gebied en bevindt zich op trede 5 van de windladder (nee, tenzij). De gemeente Staphorst heeft een zienswijze op de actualisatie van de Omgevingsverordening ingediend (zie hieronder). De gemeente Staphorst verwijst nu naar de provincie om de windladder aan te passen en daarmee dit initiatief toe te staan.

De initiatiefnemer heeft al een keer contact gehad met de provincie op ambtelijk niveau voorafgaand aan de herijking van de uitsluitingsgebieden (november 2022). Toen is het beleid toegelicht en te kennen gegeven dat de locatie – ook na herijking – een moeilijk te onderbouwen gebied blijft waar verder onderzoek eerst naar nodig is.

Relevante overwegingen

De gemeente Staphorst heeft een zienswijze tegen de actualisatie Omgevingsverordening ingediend, die luidt als volgt:

Het veranderen van de status van NNN gebieden van "nee", naar "nee, tenzij", verandert in de praktijk niets. In uw Omgevingsvisie geeft u aan dat u "als het gaat om het Nationaal Natuurnetwerk (NNN) niet meer 'nee' maar 'nee, tenzij' zegt. Dit noemt u trede 5 op de windladder. Windmolens in deze gebieden wil u niet, tenzij er sprake is van zwaarwegende belangen en het echt nergens anders kan. Bovendien mogen er geen tot weinig nadelige gevolgen zijn voor de natuur, en als die er wel zijn moeten ze gecompenseerd worden". In uw Omgevingsvisie en Provinciaal Programma Energiestrategie definieert u echter ook voorkeursgebieden. Wij verwachten dat u bij een plan binnen een NNN gebied altijd zal aangeven dat er alternatieven zijn. U heeft immers voorkeursgebieden aangewezen. Het wijzigen van de status van NNN gebieden van "nee", naar "nee, tenzij" betekent daardoor in de praktijk alsnog dat er geen projecten in NNN gebieden kunnen komen. De beheerders van die gebieden vragen in sommige gevallen echter zelf om meer mogelijkheden voor windenergie. Wij vragen u daarom om de status voor NNN gebieden aan te passen naar trede 3. Mocht u daartoe niet bereid zijn dan vragen wij u om, in overleg met de beheerders van deze gebieden, te overwegen of een differentiatie / maatwerk – waarbij sommige gebieden wel in trede 3 vallen - in NNN gebieden mogelijk is.

Onze Reactie op deze zienswijze:

Indiener constateert terecht dat de verruiming van de mogelijkheden voor wind binnen het NNN niet gaat betekenen dat daar nu allerlei windenergieprojecten gerealiseerd gaan worden. In de NNN-gebieden blijft natuurontwikkeling voorop staan. Er geldt een 'nee, tenzij-benadering'. Andere gebruiksfuncties zijn niet toegestaan, tenzij alternatieve locaties ontbreken en uit onderzoek blijkt dat de aanwezige natuurwaarden niet worden aangetast. Dit is het reguliere beschermingsregime van het NNN en steunt op de Wet Natuurbescherming. Het NNN staat dan ook laag op de windladder, omdat er in principe voldoende alternatieve locaties beschikbaar zijn buiten het NNN. De aanpassing die wij in deze actualisatieronde doen, biedt beheerders van NNN-gebieden voldoende ruimte om wind te combineren met natuur, als aan alle voorwaarden wordt voldaan. Wij zien geen aanleiding om hiervoor onze windladder aan te passen. Die geeft immers een voorkeursvolgorde en niet een verbod om wind te realiseren in trede 5-gebieden.

In de geldende Omgevingsvisie zijn kansrijke zoekgebieden aangewezen ten noorden van de Vecht, tussen Staphorst-Zwolle en Hardenberg. In de Omgevingsvisie is aangegeven dat de provincie voor deze kansrijke zoekgebieden haar instrumentarium maximaal zal inzetten. In het Fundament voor de nieuwe Omgevingsvisie worden richtinggevende uitspraken gedaan waarbij voorkeursgebieden zijn benoemd waar de provincie mogelijkheden ziet voor grotere clusters met windturbines. In het PPE wordt verwezen naar deze voorkeursgebieden. De status van deze gebieden is niet hetzelfde als de kansrijke zoekgebieden die in de geldende Omgevingsvisie zijn aangewezen. Bij de uitwerking van het Fundament moet in gebiedsprocessen nog nader bepaald worden of de voorkeursgebieden van de provincie inderdaad geschikt zijn voor de plaatsing van grotere clusters van windturbines.

Zienswijzennota van de gemeente Staphorst aan de gemeenteraad op 20 september 2022 op de ingediende zienswijze zoeklocatie Staphorster bos (onderhavige locatie).

De contour van het Staatsbos wordt aangepast waardoor – onder voorwaarden - wind in het bos mogelijk is. Staatsbosbeheer geeft in haar zienswijze aan dat "het Staphorster bos deels geschikt is voor de opwek van windenergie, omdat het een voormalig productiebos is met een relatief beperkte ecologische waarde". Daarnaast geeft de provincie Overijssel aan dat de status van het Staphorster bos in haar nieuwe Omgevingsvisie gaat veranderen van uitsluitingsgebied naar 'nee, tenzij' (mits Provinciale Staten instemt met het nieuwe windbeleid). Dit houdt in dat er aangetoond zal moeten

worden dat er geen alternatieve geschikte locaties beschikbaar zijn. Onderdeel van het beschermregime is ook dat er in het kader van het Nationaal Natuurnetwerk en vanuit de Wet natuurbescherming vanzelfsprekend een (ecologische) motiveringsplicht geldt. Wanneer voor een locatie gekozen is, geldt binnen het huidige en toekomstige Provinciale omgevingsbeleid dat voor een ontwikkeling met ontwerpend onderzoek gezocht dient te worden naar een bij het gebied passende opstelling. Deze opstelling dient aan te sluiten bij de gebiedskenmerken, zoals opgenomen in de provinciale Catalogus Gebiedskenmerken (Omgevingsvisie Overijssel - Provincie Overijssel) en met name de, in de provinciale verordening verankerde, normerende en richtinggevende uitspraken.

Afwegingskader Provinciaal Programma Energiestrategie (PPE)

Het PPE geeft een afwegingskader wanneer een verzoek tot een PIP bij de provincie komt. De eerste stap is altijd de initiatiefnemer verwijzen naar de gemeente. De gemeente verwijst nu naar de provincie om het beleid aan te passen. Dat is niet nodig en ook niet gewenst. Het is nu aan de gemeente om duidelijk te maken waarom ze dit initiatief willen honoreren. Bij de provincie blijft dan de afweging bij vergunningverlening voor het initiatief en voor de Wet Natuurbescherming.

Conclusie

Gebieden met een NNN status (trede 5 gebieden), waarin het belang van de natuur prevaleert en het beschermregime als zodanig geldt, worden daarom niet omgezet naar een trede 3. Ook geen delen van deze gebieden, aangezien het beschermingsregime voor een heel gebied geldt en dit bovendien rechtsongelijkheid en precedentwerking in de hand werkt. Windmolens in NNN hebben niet onze voorkeur, maar zijn niet meer op voorhand uitgesloten. Daarom is dit opgenomen in trede 5 ("nee, tenzij"). Het aanwijzen van voorkeursgebieden, betekent echter niet dat wij daarbuiten niets toestaan. Om daar initiatieven toe te staan is het niet nodig om de windladder voor die gebieden te veranderen: als een initiatief goed is onderbouwd (zoals beschreven in de aanvankelijk advies over de locaties) dan zijn er door de aanpassing van "nee" naar "nee, tenzij" juridisch nu wel meer mogelijkheden. Daarbij geldt dus wel een stevige onderbouwingsplicht: het is immers een kwetsbare plek, waar andere belangen dan energie opwek voorrang hebben. Wij vragen hier van de gemeente een visie op waaruit duidelijk wordt waar windenergie wel of niet mogelijk is en wat de afweging is die daarbij is gemaakt.

Vervolgstappen

De initiatiefnemer en de gemeente Staphorst informeren over het vastgestelde beleid voor NNN gebieden en wat dat betekent voor het initiatief.
Niet op de uitnodiging van de initiatiefnemer ingaan.